

CZU [004:094]:027.52(478-25)=135.1

DIGITIZAREA COLECȚIEI „CARTE VECHE ȘI RARĂ” A BIBLIOTECII PUBLICE DE DREPT

*Lucia MIRON,
șef sector, Biblioteca Publică de Drept*

În ultimii ani, bibliotecile s-au dezvoltat constant, integrând tehnologii moderne și servicii inovative, transformându-se în spații de informare și comunicare, menite să corespundă solicitărilor utilizatorilor. Operativitatea furnizării serviciilor influențează pozitiv calitatea acestora și, prin urmare, atrage în biblioteci noi utilizatori – scopul primordial al fiecărei biblioteci.

Fiind, la rândul său, o bibliotecă modernă, Biblioteca Publică de Drept, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, încearcă să satisfacă nevoile unei noi generații de cititori crescuți în libertatea de a utiliza conținutul digital, alegând versiunea electronică a cărții care va fi întotdeauna disponibilă. În acest context, Biblioteca Publică de Drept a inițiat, începând cu anul 2022, un program de digitizare a colecției „Carte vechi și rară” cu scopul de a conserva, proteja și valorifica patrimoniul juridic pe care îl deține, punând accent pe valorificarea patrimoniului istoric-cultural prin crearea și conservarea colecției valoroase de cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, documente de arhivă etc.

Digitizarea colecției nu înseamnă doar acces sporit pentru utilizatori, ci și *conservarea pe termen lung* a unor documente fragile. Prin crearea de copii digitale, biblioteca reduce riscul de pierdere a patrimoniului în cazul unor accidente, dezastre sau deteriorări fizice inevitabile în timp. În plus, accesul digital democratizează informația: studenți, cercetători, juriști, arhiviști sau pasionați ai istoriei dreptului pot consulta aceste resurse fără bariere de timp sau spațiu.

Metodologia digitizării

Procesul de digitizare a început printr-o serie de instruiți desfășurate de Secția Tehnologia Informației a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, și anume de Ludmila Pânzari și Gabriela Bulduma. Aceste instruiți au vizat:

- tehnici corecte de scanare, pentru a evita deteriorarea volumelor fragile;
- utilizarea echipamentului de scanare la standarde de calitate ridicate, pentru a obține pagini clare și lizibile;
- prelucrarea fiecărei pagini în parte, și anume: dimensiunile transformate din cm în pixeli;
- eliminarea eventualelor imperfecțiuni prin Edit și Paint 3D; îndreptarea paginii, folosind aplicații din internet;
- convertirea documentelor în format PDF cu tehnologie OCR (recunoaștere optică a caracterelor), care face textul căutabil și ușor de utilizat în cercetare;
- organizarea și publicarea fișierelor digitale în catalogul electronic OPAC (www.opac.md), accesibil global.

Valoarea istorică a colecției

Colecția „Carte veche și rară” a Bibliotecii Publice de Drept are o valoare documentară deosebită. Ea cuprinde lucrări din perioada interbelică și din anii Republicii Populare Române, provenind în mare parte din donația Bibliotecii Publice din Cluj (România). Cea mai veche carte digitizată datează din 1925 (*Codul administrativ*). Printre lucrările remarcabile se regăsesc manuale universitare, coduri de procedură, tratate de drept civil, penal, administrativ și internațional, fișiere legislative, precum și documente practice (formulare, cereri, adeverințe redactate la mașina de scris). Volumele tipărite în perioada socialist-comunistă reflectă transformările majore ale dreptului și ideologiei juridice, oferind un material de cercetare valoros pentru istorici ai dreptului, sociologi și juriști.

Literatura juridică interbelică și antebelică (1925-1947)

Colecția conține lucrări fundamentale precum:

1. Codul administrativ: Legile, regulamente, decretele, jurnalele Consiliului de Miniștri, deciziunile și circulările ministeriale cu textele complete și modificările până la zi, pentru uzul

- autorităților administrative, de poliție și de jandarmerie din întreagă Românie-Mare. Vol. 2 / România, Regatul. Legi, coduri etc. ; întocm. de I.D. Panaiteșcu, Virgil Ionescu-Darzeu, maior A. Panaiteșcu . – Chișinău : Imprimeria Statului, 1925 . – 1166 p.;
2. Contenciosul administrativ român / Constantin G. Rarincescu . – București : Ed. „Universală” Alcalay & Co., 1936 . – 462 p.;
3. Curs elementar de drept civil francez. Vol. 1 / Ambroise Colin, Henri Capitant ; trad. de: Victor G. Cadere, Ioan Miloae . – București : Imprimeria Centrală, 1940 . – 687 p.;
4. Drept comercial român. Vol. 1 / I.L. Georgescu . – București : SOCEC & Co, 1947 . – 667 p.;
5. Procedura de judecată la slavi și români / Ștefan Gr. Berechet . – Chișinău : Tipogr. Eparhială „Cartea Românească”, 1926 . – 214 p.

Aceste titluri reflectă contextul României Mari și constituie surse primare pentru studiul evoluției instituțiilor juridice interbelice.

Manuale universitare și cursuri din perioada Republicii Populare Române (1948-1963)

O parte consistentă a colecției constă în manuale tipărite în perioada comunistă, menite să formeze juriști în acord cu ideologia socialistă. Printre ele:

6. Curs de drept penal general : Anul II. [Vol. 1] / I. Oancea ; Ministerul Învățământului. Universitatea „I.C. Parhon”. Facultatea de Științe juridice, București . – București : S.n., 1954 . – P. 1-276;
7. Curs de drept penal general : Anul II. [Vol. 2] / I. Oancea ; [Ministerul Învățământului. Universitatea „I.C. Parhon”. Facultatea de Științe juridice, București] . – București : S.n., 1954 . – P. 277-554;
8. Curs de drept funciar / Ioan Albu ; Ministerul Învățământului și Culturii . – București : Litogr. și Tipogr. Învățământului, 1957 . – 504 p.;
9. Drept civil : pentru facultățile de științe juridice. Partea a 2-a : Persoanele / Traian R. Ionașcu ; Ministerul Învățământului și Culturii. Universitatea „C.I. Parhon”, București . – București : S.n., 1959 . – 211 p.;
10. Curs de drept de stat al Republicii Populare Române : Curs unic pentru facultate de științe juridice : Anul școlar 1953-1954 / Tudor Drăgan ; Ministerul Învățământului . – Cluj : Litografia Universității „Victor Babeș”, 1953 [?] . – 569 p. (1953);
11. Curs de drept procesual penal : (Partea generală) / Grigore Teodoru ; Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași. Facultatea de Științe juridice . – Iași : S.n., 1959 . – 484 p.;

12. Drept internațional public : Note de curs : în 2 vol. / M. Niciu ; Universitatea „Victor Babeș”, Cluj. Fac. de Științe Juridice . – Cluj-Napoca : Litografia Învățământului, 1956-1958 . – 2 vol.;
13. Cursul Bazele statului și dreptului R.P.R. / N. Prisca ; Ministerul Învățământului. Universitatea „C.I. Parhon”. Fac. de filologie. Sec. fără frecvență . – București : Litografia Învățământului, 1955 . – 345 p.

Aceste volume documentează modul în care regimul socialist a remodelat educația juridică, standardizând discursul normativ și adesea inserând elemente ideologice.

Coduri, legislație și repertorii adnotate

Colecția conține ediții oficiale și comentate de coduri fundamentale:

14. Codul de procedură civilă comentat și adnotat. Vol. 2 : Art. 282-735 / România, R.P. Legi, coduri etc. ; coment. și adnot. de Grațian Porumb . – București : Ed. Științifică, 1962 . – 568 p.;
15. Codul de procedură penală al Republicii Populare Române : adnotat / România, R.P. Legi, coduri etc. ; Ilie Stoenescu, Petre Sârbulescu, Mihail Zeleş, Ion Bogdan . – București : Ed. de Stat pentru Lit. Juridică, 1948 . – 338 p.;
16. Codul familiei ; Decretul Nr. 31 : Privitor la persoanele fizice și persoanele juridice ; Decretul Nr. 32 : Pentru punere în aplicare a codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice : Text oficial cu ultimele modificări / România, R.P. Legi, coduri etc. ; Ministerul Justiției . – București : Ed. Științifică, 1957 . – 93 p.;
17. Repertoriul general al legislației în vigoare : Publicată până la data de 1 ianuarie 1957 : pe materii – cronologic – alfabetic / Ministerul Justiției ; întocmit de un colectiv compus de : Costache Cazacu, Iosif Christian, Mihaela Manase et al. . – București : Ed. Științifică, 1957 . – 1084 p.

Aceste surse oferă un tablou detaliat al transformărilor legislative și instituționale, de la tradiția codurilor interbelice până la codificările socialiste.

Aspecte juridice și etice

Un element esențial al procesului de digitizare îl constituie respectarea legislației privind drepturile de autor. Biblioteca urmărește un echilibru între protejarea proprietății intelectuale și asigurarea accesului liber la resurse. În acest fel, instituția îmbină

respectul față de legislația în vigoare cu dorința de a oferi acces cât mai larg publicului.

Misiunea bibliotecarilor

Procesul de digitizare este mai mult decât o activitate tehnică – este o misiune culturală. Bibliotecarii implicați în acest proiect contribuie direct la salvarea și transmiterea memoriei juridice pentru generațiile viitoare. La procesul de digitizare au participat bibliotecarii: Lucia Miron și Stela Driga, ajutate de colegii săi Diana Ciornâi, Angela Ababii și Elena Palamarciuc.

Ca bibliotecară implicată în acest proces, simt că particip la o lucrare esențială prin afișarea acestei colecții mai aproape de oameni, indiferent de locul unde se află. Sper ca generațiile viitoare să se bucure de accesul la aceste fonduri electronice și să aprecieze munca depusă pentru a le face disponibile.

Colecția „Carte vechi și rară” a Bibliotecii Publice de Drept poate fi găsită prin accesarea catalogului electronic al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (www.opac.md). Pe canalul de YouTube al Bibliotecii Publice de Drept poate fi vizualizată starea fizică a acestor documente¹.

CZU 008(498.7)(048.83)=135.1

CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN BASARABIA SUB STĂPÂNIRE RUSĂ DE ȘTEFAN CIOBANU

Andrei VEREBCEAN,
bibliograf, Secția „Memoria Chișinăului”

Secția „Memoria Chișinăului” din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” revine cu descrieri de carte rară din colecția instituției noastre. De această dată, vă prezentăm cartea *Cultura românească în Basarabia sub stăpânire rusă* de Ștefan Ciobanu, personalitate notorie a culturii basarabene, autor a numeroase studii și lucrări importante despre demografia Basarabiei și literatura română veche, susținător fervent al introducerii limbii

¹ Partea 1: <https://www.youtube.com/watch?v=7bQ30O9WyHs>;

Partea a 2-a: <https://www.youtube.com/watch?v=akuUdg3RS3Y>.